

Sygnatura akt VIII GC 140/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lutego 2018 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Leon Miroszewski

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Emilia Marchewka

po rozpoznaniu w dniu 1 lutego 2018 roku w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. R.

przeciwko Towarzystwo (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R.

o uchylenie uchwały nr 5 zgromadzenia wspólników z dnia 17 lutego 2016 roku

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę (...),00 (tysiąc dziewięćdziesiąt siedem) złotych tytułem kosztów procesu.

Sygnatura akt VIII GC 140/16

UZASADNIENIE

Powód A. R. w pozwie datowanym na dzień 14 marca 2016 roku wniósł o uchylenie uchwały nr 5 Nadzwyczajnego Zgromadzenia wspólników pozwanej spółki - Towarzystwo (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. z dnia 17 lutego 2016 roku w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok 2011 roku, jako godzącej w interes pozwanej spółki i mającej na celu pokrzywdzenie powoda jako wspólnika, a jednocześnie sprzecznej z dobrymi obyczajami. Jego zdaniem sprawozdanie sporządzono na podstawie sfalszowanych ksiąg, zawierających nieprawdziwe dane, ujmujących zaplanowane oszustwa, toteż nie może być uznane za prawidłowe.

W uzasadnieniu pozwu powód podniósł także, że wobec wcześniejszej uchwały o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego za 2011 roku, gdy również wystąpił z pozwem o jej uchylenie, postępowanie zakończyło się prawomocnym wyrokiem uchylającym tamtą uchwałę, jednak pozwana spółka zignorowała to orzeczenie, a nadto zignorowała ustalenia Urzędu Kontroli Skarbowej w Z., ustalenia i wyrok Krajowego Sądu Dyscyplinarnego w sprawie KR D 203/2013, ustalenia Krajowego Rzecznika Dyscyplinarnego przy Krajowej Izbie Biegłych Rewidentów w sprawie KR D 5/2014 oraz obowiązujące w spółce regulaminy i uchwały. Wskazał na kryteria wiarygodności informacji zawartych w sprawozdaniach i wskazał przykłady nieprzestrzegania zasady wiernego odzwierciedlenia transakcji w księgach pozwanej spółki, nieprzestrzegania neutralności. Zarzucił, że sprawozdanie nie było wiarygodne, bowiem zawierało dane będące oszustwem.

Co do samego zgromadzenia z dnia 17 lutego 2016 roku podniósł, że wspólnicy nie rozpatrzyli sprawozdania a zarząd łamiąc prawo doprowadził do podjęcia w dniu 21 lipca 2015 roku uchwały uniemożliwiającej udziałowcowi wgląd do

ksiąg i dokumentów spółki. Podniósł także, że zawiadomienie o zgromadzeniu doręczono mu na 27 minut przed jego rozpoczęciem

W odpowiedzi na pozew pozwana spółka wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych. W pierwszej kolejności podniosła zarzut braku legitymacji czynnej powoda, bowiem po głosowaniu nad zaskarżoną uchwałą powód nie zgłosił sprzeciwu, a jedynie wskazał jak głosował i z jakich powodów, uprzedził też, że będzie składał pozew o uchylenie uchwały.

Niezależnie od powyższego pozwana zaprzeczyła, że zignorowała wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie w sprawie I ACa 351/14, bowiem podjęcie zaskarżonej uchwały było następstwem tego wyroku i zmierzało do poprawienia wszystkich uchybień wykniętych w treści jego uzasadnienia. Wzięte też zostały pod uwagę ustalenia (...) w Z. dokonane w ramach przeprowadzonej w spółce kontroli, bowiem dokonano korekty zobowiązań podatkowych spółki. Pozwana podniosła, że nie była uczestnikiem postępowań dyscyplinarnych wskazanych w pozwie, natomiast wie, że w jednym z nich doszło do uniewinnienia T. W., która prowadząc biuro obrachunkowe sporządziła sprawozdanie finansowe pozwanej spółki. Podniosła także, że zaskarżona uchwała została podjęta z poszanowaniem obowiązujących w spółce regulaminów i uchwał, zarzuciła przy tym powodowi gołosłowność i brak argumentacji o niezgodności sporządzenia sprawozdania zatwierdzonego zaskarżoną uchwałą z prawem poprzez oparcie się na nieprawidłowo prowadzonych księgach rachunkowych. Jej zdaniem wszystkie transakcje i zdarzenia ujęte w sprawozdaniu za rok 2011 były ujęte zgodnie ze stanem rzeczywistym, odniosła się także do wymienionych w pozwie przykładów nierzetelności ksiąg spółki.

Podczas rozprawy w dniu 1 lutego 2018 roku powód oświadczył, że adres, na który wysłano mu zawiadomienie o zgromadzeniu wspólników zwołanym na dzień 17 lutego 2016 roku jest tym samym adresem powoda, który powód wskazał w pozwie. Stwierdził także, że mógłby sam sporządzić sprawozdanie finansowe, które byłoby prawidłowe, jednak musiałoby to zostać poprzedzone zmianą lub usunięciem wielu danych z ksiąg rachunkowych pozwanej spółki.

Stan faktyczny i wskazanie dowodów

Powód A. R. jest wspólnikiem pozwanej spółki – Towarzystwo (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R..

Niesporne.

Pismem z dnia 2 lutego 2016 roku zarząd pozwanej spółki wysłał zawiadomienia do wspólników spółki o zwołaniu na dzień 17 lutego 2016 roku Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników w sprawie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego spółki za rok 2011, w związku z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 21 października 2015 roku, sygnatura akt I ACa 351/14, uchylającego uchwałę nr 4/2012 z dnia 29 maja 2012 roku, zatwierdzającą Radą Nadzorczą rozpatrzyła sprawozdanie finansowe spółki za 2011 rok. Jako miejsce zebrania wskazano R. 1A (świątlica wiejska). W zawiadomieniu przedstawiono planowany porządek zgromadzenia, zawarto także informację dla wspólników o możliwości zapoznania się z dokumentami będącymi przedmiotem obrad zgromadzenia oraz składania do nich uwag w biurze spółki w dniach pracy od godziny 9.00 do 14.00, po uprzednim telefonicznym lub e-mailowym zawiadomieniu o terminie.

Powód odebrał zawiadomienie zaadresowane pod jego adres: (...)-(...) D., al. (...), po dwukrotnym awizowaniu, w dniu 17 lutego 2016 roku o godzinie 11.33.

Dowody: - Zawiadomienie z dnia 2 lutego 2016 (k. 119)

- dane dotyczące statusu przesyłki (k. 22);

- przesłuchanie powoda (k. 134-136, 138).

W dniu 17 lutego 2016 roku odbyło się Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników pozwanej spółki, zgodnie z powołanym wyżej zawiadomieniem. Powód był obecny na tym zgromadzeniu. Reprezentowanych było 93,58% udziałów w pozwanej spółce.

Podczas obrad nad przyjęciem porządku zgromadzenia powód zgłosił wniosek o wpisanie do porządku obrad punktu 5a o informacji o toczących się postępowaniach w Krajowej Izbie Biegłych Rewidentów oraz w Prokuraturze Rejonowej w Choszczynie i S. Krajeńskich dotyczących biegłych rewidentów z kancelarii w C. i biura (...). Wniosek ten został odrzucony w głosowaniu jawnym. Wówczas powód zgłosił wniosek o wpisanie do porządku obrad informacji o wynikach postępowania kontrolnego i karnoskarbowego prowadzonego przez Urząd Kontroli Skarbowej w Z. oraz Urząd Skarbowy w D., w odniesieniu do roku 2011. Także ten wniosek został odrzucony w głosowaniu jawnym.

Wówczas powód zgłosił uwagę, że w zawiadomieniu o Nadzwyczajnym Zgromadzeniu Wspólników jest informacja dla wspólników o możliwości zapoznania się z dokumentami będącymi przedmiotem obrad, jednak jest ona nieprawdziwa, bowiem jego prawo jest ograniczane uchwałą nr 5/2015 Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników z dnia 21 lipca 2015 roku, na mocy której zarząd dwukrotnie odmówił powodowi wglądu do dokumentów i ksiąg, na co powód przedstawił dwa pisma z dat 30 czerwca 2015 roku i 3 listopada 2015 roku. W odpowiedzi na ten zarzut Prezes Zarządu pozwanej spółki oświadczył, że powołana uchwała jest rozstrzygana przez sąd rejestrowy i do tego czasu zarząd jest nią związany. Zauważył, że powód nie zwrócił się do zarządu o umożliwienie mu przeglądania dokumentów za 2011 rok, będących przedmiotem zgromadzenia.

Następnie Przewodniczący zgromadzenia odczytał projekt uchwały w sprawie przyjęcia porządku obrad, który został przyjęty bez sprzeciwu.

Podczas przeprowadzenia punktu porządku obrad poświęconego rozpatrzeniu sprawozdania finansowego za 2011 rok i podjęcia uchwały w sprawie jego zatwierdzenia przedstawione zostały sentencje wyroków dotyczących uchwały nr 4/2012 z dnia 29 maja 2012 roku w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2011 rok. Powód zauważył, że podczas tego postępowania sądowego został powołany biegły sądowy, który jednak wydał opinię bez wglądu do ksiąg spółki, ale także stwierdził, że jeżeli w księgach dokonano świadomie lub nieświadomie niewłaściwych księgowania, to w konsekwencji samo sprawozdanie finansowe jest niewłaściwe.

Na pytanie jednego ze wspólników Przewodniczący Zgromadzenia oświadczył, że przedłożone sprawozdanie niczym się nie różni od poprzedniego, będącego przedmiotem uchwały z dnia 29 maja 2012 roku, natomiast Prezes Zarządu oświadczył, że doszło do jego zbadania przez biegłego rewidenta. Powód oświadczył, że badanie to nie służyło spółce.

W dalszej dyskusji zwracano uwagę na konieczność zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2011 roku, wobec uchylenia poprzedniej uchwały podjętej w tym przedmiocie. Powód powołał się na wyrok Krajowego Sądu Dyscyplinarnego przeciwko (...), który badał sprawozdanie finansowe.

Przewodniczący Zgromadzenia zwrócił się do K. W. o przedstawienie sprawozdania finansowego za 2011 roku. W dyskusji powód zapytał o różnice pomiędzy przedstawionym sprawozdaniem, a tym, którego dotyczyła uchylona uchwała z dnia 29 maja 2012 roku. Odpowiedziano, że sprawozdania są tożsame. Powód oświadczył, że nie mógł stwierdzić, czy sprawozdanie to, podpisane 1 lutego 2016 roku, wynika z ksiąg rachunkowych prowadzonych w sposób rzetelny, z poszanowaniem przepisów o rachunkowości, wewnętrznych uregulowań w spółce i czy nie ujęte w tych księgach operacji noszących znamiona przestępstwa, czy też wręcz operacji dokumentujących przestępstwo. Jako znamienne wskazał, że sprawozdanie jest dziełem T. W., wobec której postawiono zarzuty w postępowaniu dyscyplinarnym, i wobec której ma zapaść wyrok w dniu 16 marca 2016 roku. Stwierdził, że wspólnicy są pozbawieni prawa do indywidualnej kontroli. Tym samym zdaniem powoda istnienie takiej sytuacji jest potwierdzeniem tego, że podejmowanie uchwały w dniu odbywania zgromadzenia, przy kompletnym zignorowaniu przewołanych przez powoda okoliczności, ma na celu godzenie w interesy spółki, jest w sprzeczności z dobrymi obyczajami i jest kolejną próbą zalegalizowania bezprawnych działań zarządu spółki. Zaznaczył, że nie rozstrzygnięto kilkunastu spornych kwestii podnoszonych w pozwie wszczynającym sprawę zakończoną wyrokiem uchylającym uchwałę z dnia 29 maja

2012 roku, które miały charakter nieprawidłowych zdarzeń gospodarczych. W odpowiedzi na to podniesiono, że w uzasadnieniu powołanego wyroku Sądu Apelacyjnego wykazano, że księgi rachunkowe spółki są prowadzone w sposób prawidłowy, a zapisy odzwierciedlają dokumenty, na podstawie których są prowadzone. Powód wyraził inną ocenę treści uzasadnienia powołanego wyroku.

Po odczytaniu projektu uchwały nr 5 powód wniósł o utajnienie głosowania. Po głosowaniu tajnym komisja skrutacyjna Zgromadzenia podała jego wynik, który wskazywał, że uchwała została przyjęta głosami (...) udziałów, przy sprzeciwie 279 udziałów. Powód oświadczył, że głosował przeciw, ponieważ uchwała zatwierdza sprawozdanie finansowe sporządzone na podstawie sfałszowanych ksiąg rachunkowych, w których ujmowano wydatki niezwiązane z działalnością spółki, wprowadzono operacje dokumentujące przestępstwa, w tym w szczególności rozliczenia należności długoterminowych, wprowadzenie w koszty 495.830 złotych i przekazanie równowartości tej kwoty na prywatne konto Prezesa Zarządu R. P., ujęcie w kosztach spółki 50.000 złotych i przekazanie tej kwoty T. W. za ekspertyzę, której nie wykonała, ujęcie w kosztach spółki i wyprowadzenie ze spółki na konto prawnika P. H. kwoty 25.000 złotych w oparciu o bezpodstawnie wystawiane przez niego faktury za usługi, których nie świadczył, ujęcie w kosztach zawyżonych wynagrodzeń dla dyrektora R. P., łącznie z pochodnymi od tych wynagrodzeń, ujęcie w kosztach wynagrodzeń dla rady nadzorczej pomimo braku uregulowań wewnętrznych, ujęcie w kosztach i wyprowadzenie ze spółki kwoty 40.000 złotych dla firmy (...) w P. oraz ujęcie w kosztach innych nieprawidłowości, których zweryfikowanie uniemożliwiono powodowi na skutek podjęcia uchwały nr 5/2015 Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników z dnia 21 lipca 2015 roku. Powód stwierdził, że zaskarżenie uchwały o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego za 2011 roku uzasadniają również toczące się postępowania, a w szczególności prowadzone przez Prokuraturę Rejonową w Choszcznie oraz postępowanie prowadzone przez Prokuraturę Rejonową w Gorzowie Wielkopolskim. Powód stwierdził, że zatwierdzenie sprawozdania za 2011 roku jest kolejnym i podejmowanym z premedytacją działaniem zarządu, mającym na celu zalegalizowanie przestępstwa polegającego na uszczupleniu majątku spółki, ograniczenia jej zysku i transferowanie zysku poza spółkę, w ukrytej postaci, to jest jako sfabrykowany koszt działalności spółki. Dodał, że uniemożliwiono mu przedstawienia bardziej szczegółowego stanowiska, toteż jedyną drogą jaką mu pozostała, by chronić interesy spółki, jest ponowne skierowanie pozwu o uchylenie uchwały.

Prezes Zarządu pozwanej spółki oświadczył wówczas, że dane finansowe sprawozdania wynikają z zapisów w księgach za 2011 roku, decyzje gospodarcze w tamtym roku były zgodne z obowiązującym prawem i podejmowane przez mające kompetencje organy spółki, kwestionowane wydatki czy koszty wynikały z wewnętrznych uregulowań, zaś szczegółowe dane zobowiązany był dopełniać zatrudniony do końca lipca 2011 roku powód, jako główny księgowy i zastępca dyrektora do spraw ekonomicznych. Za bezpodstawne uznał stwierdzenie, że uniemożliwiono powodowi dostęp do materiałów związanych ze sprawozdaniem, skoro powód nie zwracał się w tej sprawie do zarządu w okresie 2 tygodni poprzedzających zgromadzenie. Oświadczył, że toczące się postępowania, o których mówił powód, o ile będą dotyczyły spraw spółki, zostaną zgodnie z prawem rozpatrzone i umiejscowione w księgach zgodnie z obowiązującym prawem.

Powód zapytał, czy w związku z zamiarem złożenia pozwu o uchylenie uchwały będzie miał możliwość przeglądania dokumentów spółki w dniu 26 lutego 2016 roku od godziny 12.30. Zarząd odpowiedział, że udzieli odpowiedzi e-mailem do dnia 22 lutego 2016 roku.

Pismem z dnia 22 lutego 2016 roku poinformowano powoda, że jego wniosek o udostępnienie dokumentów spółki do przeglądania, złożony podczas zgromadzenia w dniu 17 lutego 2016 roku, został rozpatrzony odmownie, zgodnie z uchwałą NZW nr 5/2015 z dnia 21 lipca 2015 roku. Przypomniano, że powód otrzymał komplet materiałów zgromadzenia z dnia 17 lutego 2016 roku, to jest sprawozdanie finansowe za 2011 roku i protokół, a z możliwości zapoznania się z dokumentacją przed odbycie zgromadzenia nie skorzystał.

Dowody: - protokół Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników pozwanej spółki

z dnia 17 lutego 2016 roku z listą obecności (k. 5-11, 113-116);

- pismo z dnia 22 lutego 2016 (k. 21).

Sprawozdanie finansowe za rok 2011 obejmuje bilans, rachunek zysków i strat, informację dodatkową z załącznikiem, a także propozycję podziału zysku. Jako sumę bilansową po stronie aktywów i pasywów wskazało kwotę 13 949 177,45 zł, zysk netto w kwocie 2 375 175,12 złotych, przychody netto ze sprzedaży 3 946 635,72 złotych, podatek dochodowy od osób prawnych w kwocie 47 120,00 złotych, zysk bilansowy netto do podziału w kwocie 2 328 055,12 złotych, straty nadzwyczajne w kwocie 40 000,00 złotych.

Dowód : sprawozdanie finansowe za rok 2011 wraz z załącznikami (k. 120-131).

Powodowi w poprzednich latach odmawiano udostępnienia dokumentacji pozwanej spółki. Powód wystąpił do sądu rejestrowego, po wyczerpaniu drogi wynikającej z art. 212 § 2-4 k.s.h. i uzyskał rozstrzygnięcie umożliwiające mu możliwość zapoznania się z dokumentami pozwanej spółki.

Dowody : - korespondencja pomiędzy powodem a pozwaną spółką (k. 12-13, 20, 23-26

- protokół Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników z dnia 21 lipca

2015 roku (k. 14-18);

- przesłuchanie powoda (k. 135, 138).

Organy kontroli skarbowej prowadziły postępowania dotyczące prawidłowości rozliczeń z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2010 i 2011. W postępowaniach tych stwierdzano nieprawidłowości skutkujące korektami zobowiązań podatkowych pozwanej spółki.

Powód występował do zarządu pozwanej spółki z zarzutami w sprawie wyrządzenia spółce szkody i wezwał zarządu do zapłaty na rzecz spółki kwoty 133.923 złotych.

Dowody : - korespondencja pozwanej z Urzędem Skarbowym w D. oraz

z Urzędem C.-Skarbowym w G., dokumentacja

kontroli skarbowej przeprowadzonej przez Urząd Kontroli Skarbowej

w Z. (dokumenty w aktach sprawy VIII GC 258/16

na kartach 167-261, 341-346, 412-447, 450-491)

- pismo powoda z dnia 19 lipca 2015 roku (k. 19)

Ocena dowodów

Ustalenia faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, a nadto objęte podstawą faktyczną pozwu oraz odpowiedzi na pozew opierały się przede wszystkim na dowodach pisemnych.

Dodatkowo przeprowadzono dowód z przesłuchania powoda, głównie w celu poznania jego relacji z przebiegu samego zgromadzenia z dnia 17 lutego 2017 roku, jak i okoliczności jego zwołania i zawiadomienia powoda o jego terminie. Przesłuchanie to wskazywało też na ocenę powoda co do samego sprawozdania, którego zatwierdzenie było przedmiotem zaskarżonej uchwały.

Trzeba jednak w tym miejscu stwierdzić, że o ile miałyby być dokonywana fachowa ocena prawidłowości sprawozdania finansowego pozwanej spółki za 2011 roku, wykraczająca poza badaniem jego kompletności wymaganej w art. 45 ust. 2 ustawy o rachunkowości, dodatkowo w konfrontacji nie tylko z księgami rachunkowymi, ale i z materiałem źródłowym, którego dotyczyły informacje ekonomiczne i dane o operacjach finansowych zawarte w księgach, to niezbędnym dowodem w celu dokonania takiego audytu musiałby być dowód zakładający korzystanie z wiadomości specjalnych.

Żadna ze stron nie złożyła wniosku o przeprowadzenie takiego dowodu. Nie było też podstaw do przeprowadzenia takiego dowodu z urzędu.

Dowody pisemne, a więc głównie dokumenty prywatne, służyły przede wszystkim ustaleniu sposobu zwołania zgromadzenia wspólników pozwanej spółki na dzień 17 lutego 2016 roku, treści zawiadomienia o tym zgromadzeniu oraz daty jego wysłania powodowi i okoliczności odbioru przesyłki przez powoda, wreszcie przebiegu wymienionego zgromadzenia wspólników pozwanej spółki. Zobrazowały też treść korespondencji pomiędzy stronami w sprawie dostępu powoda do dokumentów i ksiąg spółki oraz w sprawie zarzutów powoda co do prawidłowości operacji finansowych spółki. Służyły też ustaleniom w sprawie wyników kontroli skarbowych przeprowadzonych w pozwanej spółce. Pozostając przy dokumentach dotyczących tych kontroli należy zauważyć, że ocena wpływu wyników kontroli na obowiązek sprawozdawczy zarządu pozwanej spółki co do sprawozdania za 2011 roku wymagałaby zasięgnięcia wiadomości specjalnych, jednak strony nie wniosowały przeprowadzenia takiego dowodu.

Nie było uzasadniania do przeprowadzenia dowodów ze źródeł osobowych wskazanych w pozwie. Powód nie zmierzał tymi dowodami do wykazania faktów uchybień organów pozwanej spółki w sprawie uchwały o zatwierdzeniu jej sprawozdania finansowego za 2011 rok, lecz do zdeprecjonowania fachowości oraz uczciwości samych świadków, których przesłuchanie wniosował. Dodatkowo, nawet gdyby miało dojść do badania prawidłowości, z punktu widzenia reguł księgowania i dokumentowania zdarzeń gospodarczych w księgach rachunkowych, czynności podejmowanych przez świadków wskazanych przez powoda do przesłuchania, to i tutaj dokonanie wiążącej oceny w tym zakresie wymagałoby zasięgnięcia wiadomości specjalnych, a takiego dowodu, jak już wskazywano wyżej, nie wniosowano.

Ocena prawna

Podstawę prawną żądania uchylenia wymienionej w pozwie uchwały stanowi przepis art. 249 § 1 k.s.h., według którego uchwała wspólników sprzeczna z umową spółki bądź dobrymi obyczajami i godząca w interesy spółki lub mająca na celu pokrzywdzenie wspólnika może być zaskarżona w drodze wytoczonego przeciwko spółce powództwa o uchylenie uchwały.

Zgodnie z art. 250 k.s.h. powództwo to może wnieść między innymi wspólnik, który głosował przeciwko uchwale, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu. Pozwana zakwestionowała legitymację czynną powoda, wywodzoną z faktu bycia przez powoda wspólnikiem pozwanej spółki, twierdząc, że powód, choć głosował przeciw uchwale, której dotyczy pozew o jej uchylenie, nie zażądał zaprotokołowania sprzeciwu. Z protokołu zgromadzenia wspólników wynika, że powód faktycznie nie wyraził wprost żądania zaprotokołowania jego sprzeciwu, jednakże podczas tego zgromadzenia wybrano protokolanta, co wskazywało na bieżące prowadzenie protokołu, zaś całość wystąpień powoda wskazywała, że oczekuje on zaprotokołowania ich treści. Naturalnym więc było, że powód, wyrażając sprzeciw wobec podjętej już uchwały, szeroko uzasadniając jego przyczyny, wymagał zaprotokołowania jego treści, co zresztą nastąpiło. Nie ma tedy podstaw, by w sposób wiążący dla powstania jego legitymacji czynnej na podstawie art. 250 k.s.h., wymagać od powoda żądania zaprotokołowania tego, co faktycznie zostało już zaprotokołowane. Sąd w obecnym składzie nie podziela, jako zbyt formalistycznego i opartego jedynie na wykładni językowej, poglądu strony pozwanej (popartego powołaniem się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2006 roku, I CSK 12/06), że wyrażenie sprzeciwu (co miało miejsce podczas zgromadzenia wspólników w dniu 17 lutego 2016 roku – s. 12-13 protokołu zgromadzenia) musi być uzupełnione literalnie żądaniem jego zaprotokołowania w każdej sytuacji, a więc również gdy sprzeciw został zaprotokołowany.

Nie ma wątpliwości, że powód dochował terminu zaskarżenia wskazanej w pozwie uchwały powództwem o jej uchylenie, wynikającego z art. 251 k.s.h.

W sprawie podstaw żądania uchylenia uchwały z dnia 17 lutego 2016 roku o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego pozwanej spółki za 2011 roku ciężar dowodu obciąża powoda (art. 6 k.c. w zw. z art. 2 k.s.h. i art. 249 § 1 k.s.h.). Powód wskazał podstawy uchylenia w taki sposób, że wobec powołania się na naruszenie dobrych obyczajów, niezbędne dla

uzyskania uchylecia byłoby wykazanie również przesłanki godzenia uchwały w interesy spółki lub celu pokrzywdzenia współnika.

Pojęcie dobrych obyczajów jest generalną klauzulą opartą na kryterium ocennym zaczerpniętym z jednej strony z zasad powszechnej obyczajowości, a z drugiej z zasad uczciwości kupieckiej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2013 roku, I CSK 407/12). Dobre obyczaje rozumieć należy jako pewien wzorzec (standard) postępowania w ramach określonego stosunku prawnego bądź stosunków korporacyjnych. Przy ustalaniu tego wzorca uwzględniać należy też cechy (naturę) stosunku prawnego, a także naturę spółki, której działanie poddaje się ocenie według omawianego kryterium, a także obiektywnie uznawane (akceptowane) normy postępowania w stosunkach interpersonalnych ugruntowane w systemach pozaprawnych, do których odsyłają klauzule generalne. Biorąc pod uwagę naturę stosunku spółki z o.o. (której istotą jest osiągnięcie wspólnego dla stron umowy spółki celu gospodarczego i czerpanie z tego tytułu zysków), stwierdzić należy, że zasadniczą normą postępowania stron tego stosunku (oczywiście oprócz desygnatów obiektywnie ujmowanej uczciwości jako nadrzędnej i powszechnie akceptowanej normy moralnej) jest wzajemna lojalność współników oraz organów spółki i jawność (przejrzystość) ich zachowań. Chodzi więc o przyzwoite postępowanie, które uwzględnia w odpowiednim stopniu różne interesy służące wszystkim uczestniczącym w spółce oraz w jej organach.

Powód nie przedstawił w pozwie odniesień inkryminowanych przez niego zachowań do kategorii dobrych obyczajów, natomiast podniesienie zarzutu braku rzetelności, uczciwości i lojalności na takie odniesienie wskazuje. Według powoda nierzetelnością jest nie tyle niezgodność sprawozdania finansowego za 2011 rok z danymi źródłowymi tego sprawozdania, ile niezgodność z rzeczywistością samych danych, a więc ksiąg rachunkowych. Jak powód stwierdził przed zamknięciem rozprawy, mógłby on, jako profesjonalista w dziedzinie księgowości, sporządzić prawidłowe sprawozdanie finansowe, jednakże wymagałoby to dokonania zmian w księgach rachunkowych.

Jak widać, powód nie kwestionuje zgodności sprawozdania finansowego za 2011 rok z księgami rachunkowymi, lecz zgodność ksiąg rachunkowych z dokonanymi w roku 2011 operacjami, a niekiedy zgodność z prawem lub nieprawdziwość samych operacji. Co do samego sprawozdania nie budzi wątpliwości, że zawiera ono wszystkie elementy składowe wymagane ustawą o rachunkowości (art. 45 ust. 2).

Abstrahując zatem od tego, że badanie zgodności skarżonej uchwały z dobrymi obyczajami dotyczy raczej jej treści i przedmiotu, a nie prawidłowości merytorycznej samego dokumentu sprawozdawczego, którego dotyczy uchwała (co podkreślił już w uzasadnieniu wyroku z dnia 21 października 2015 roku Sąd Apelacyjny w Szczecinie, sygnatura akt I ACa 351/14), trzeba zauważyć, że powód nie wykazał, że treść sprawozdania finansowego za 2011 roku jest dotknięta takimi brakami, które pozwalają na przyjęcie, że uchwała o jego zatwierdzeniu narusza dobre obyczaje.

Na powyższe negatywne odniesienie powoda nie do samego sprawozdania lecz do sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, a także w znacznym stopniu, do prawidłowości ujętych operacji finansowych, wskazuje także treść pozwu, w części, w której powód przedstawił zarzuty wobec konkretnych operacji finansowych. Odnosząc się do tego wyliczenia należy zauważyć, że powód kwestionuje nieujęcie operacji finansowych, które choć odnosiły się do wcześniejszych operacji, mających miejsce w 2011 roku, odbyły się w 2012 roku, kwestionuje wypłaty dokonane przez spółkę podmiotom zewnętrznym na podstawie umów z nimi, operację finansową kompensaty, której szczegółów powód nie podał, i zakwalifikowanie kwoty 40.000 złotych do strat nadzwyczajnych. W sprawie zdarzeń, które miały miejsce po okresie sprawozdawczym, zgodnie z art. 54 ustawy o rachunkowości, można ująć w poprawionym sprawozdaniu zdarzenia, które nie zostały uwzględnione w sprawozdaniu za konkretny rok obrotowy, a zostały ujawnione przed jego zatwierdzeniem, gdy miały miejsce w okresie sprawozdawczym, a więc nie później (ust. 1). Z kolei stwierdzenie błędów w sprawozdaniu może prowadzić do korekty kolejnych sprawozdań odnoszące się do wysokości zysku lub straty z lat ubiegłych (ust. 3).

Powyższe powinno się traktować jedyne jako podnoszone na marginesie, bowiem – jak już była mowa – powód wskazał na treść operacji finansowych, ujętych w księgach rachunkowych, kwestionując ich prawdziwość, czy sposób ujęcia,

nadto omawiane zarzuty abstrahują od okoliczności podjęcia zaskarżonej uchwały, te zaś są podstawowymi w sferze badania zgodności zaskarżonej uchwały z dobrymi obyczajami.

Przechodząc zatem do tych okoliczności należy zauważyć, że powód został zawiadomiony o terminie i porządku obrad zgromadzenia zwołanego na dzień 17 lutego 2016 roku w sposób zgodny z art. 238 § 1 k.s.h. Niczego nie zmienia późne odebranie przez powoda zawiadomienia, skoro powód nie powiadomił pozwanej spółki o innym adresie do doręczeń, zaś adres ten wskazał jako aktualny również w niniejszym postępowaniu. Powód nie może więc także skutecznie zarzucać niemożności zapoznania się z dokumentacją sprawozdania, bowiem zawiadomienie to dawało taką możliwość.

Niczego w tym zakresie nie zmienia zauważalna obstrukcja pozwanej spółki wobec dążenia powoda do zachowania indywidualnej kontroli nad spółką, bowiem w okresie poprzedzającym zgromadzenie zwołane na dzień 17 lutego 2016 roku obstrukcja ta nie występowała. Tym samym, choć obstrukcja ta zaprzecza wymogowi lojalności, a więc narusza dobre obyczaje w kontaktach pozwanej spółki z powodem, i nie powinna korzystać z ochrony (jej charakterystycznym przejawem była odmowa dostępu do dokumentacji, o którą powód się zwracał podczas zgromadzenia w dniu 17 lutego 2018 roku, już po tym zgromadzeniu, co mogło utrudnić powodowi przygotowanie pozwu), to w niniejszej sprawie, wobec zachowania przez pozwaną spółkę w tej jednostkowej sytuacji możliwości zapoznania się powoda z dokumentami sprawozdania za 2011 rok, nie ma znaczenia.

Podobnie nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej konkretnej sprawy konflikt pomiędzy powodem a pozwaną spółką i przejawy wykorzystywania przez pozwaną silniejszej pozycji podmiotu wyposażonego w zdolności decyzyjne i korzystającego z profesjonalnego wsparcia wobec powoda, w tym w celu uniemożliwienia powodowi skutecznego kwestionowania poszczególnych budzących wątpliwości działań organów pozwanej spółki. Akurat podczas zgromadzenia wspólników w dniu 17 lutego 2016 roku powód miał pełną możliwość zarówno zapoznania się z dokumentacją sprawozdania finansowego za 2011 roku, jak i przedstawienia swoich racji podczas zgromadzenia. Nie można zatem przyjąć, że powodowi uniemożliwiono przedstawienie własnego stanowiska wobec proponowanej uchwały i pozbawiono go możliwości składania wniosków w tym zakresie.

Jak widać, w odniesieniu do uchwały o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego za 2011 rok, powziętej na zgromadzeniu wspólników pozwanej spółki w dniu 17 lutego 2016 roku, nie została przez powoda wykazana przesłanka sprzeczności uchwały z dobrymi obyczajami. Powyższe właściwie wyłącza potrzebę badania przesłanek z drugiej grupy przesłanek wymienionych w art. 249 § 1 k.s.h., bowiem nawet wystąpienie obu tych przesłanek nie jest wystarczające do uchylenia uchwały wspólników.

Tylko zatem ubocznie należy zauważyć, że powód nie wykazał także przesłanek odnoszonych do interesów spółki oraz do pokrzywdzenia powoda jako wspólnika. Co do zasady należy stwierdzić, że zgodne z interesami spółki jest zatwierdzanie bez opóźnienia sprawozdań spółki, nie zaś ich niezatwierdzanie, toteż sporządzenie sprawozdania, będącego dokumentem, za którego niesporządzenie bądź nieprawidłowe sporządzenie zarząd ponosi odpowiedzialność, również karną, spełniającego wymóg kompletności, a następnie zwołanie zgromadzenia wspólników w celu jego zatwierdzenia i powzięcie odpowiedniej uchwały, leży w interesie spółki, sprzyja także jej interesom gospodarczym. Co prawda nie jest zgodne z interesami spółki sporządzenie sprawozdania nierzetelnego, bądź niepełnego, czy nieprawdziwego, jednakże w niniejszej sprawie, o czym już była mowa, nie powstała procesowo możliwość badania sprawozdania finansowego za 2011 rok w tym zakresie, wobec braku wniosku zakładającego przeprowadzenie dowodu obejmującego zasięgnięcie wiadomości specjalnych. Nie można też było stwierdzić ewidentnych nieprawidłowości treści i kompletności sprawozdania finansowego w świetle zasad jego sporządzania określonych w ustawie o rachunkowości.

Zasadnicze znaczenie uchwały o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego spółki kapitałowej polega na wykonaniu obowiązków sprawozdawczych, jakie na spółkę nakładają przepisy o rachunkowości (szeroko rozumiane prawo bilansowe) oraz przepisy o Krajowym Rejestrze Sądowym. Zaniechanie zatwierdzenia sprawozdania w ustawowym

terminie wywołuje natomiast negatywne konsekwencje dla spółki w sferze wykonania przez nią obowiązków sprawozdawczych, negatywnie wpływa też na jej wizerunek, jako spółki nietransparentnej, a więc na jej interesy.

Nie budzi wątpliwości dopuszczalność zaskarżenia uchwał zatwierdzających sprawozdanie finansowe, niebędących ze swojej istoty czynnościami prawnymi, natomiast wymogi podejmowania uchwały polegają na umożliwieniu przeprowadzenia wcześniejszej dyskusji nad jego treścią, zaś samo zatwierdzenie lub odmowa zatwierdzenia powinna opierać się na rzetelności danych zawartych w sprawozdaniu. Uchwała zatwierdzająca sprawozdanie finansowe spółki sama przez się nie może zatem, w znaczeniu opisanym wyżej, godzić w interesy spółki czy też zmierzać do pokrzywdzenia wspólnika. Takie uchwały nie kształtują w żaden sposób stosunków prawnych między spółką a wspólnikami, między samymi wspólnikami czy też między spółką a osobami trzecimi. Nadto uchwała nie zatwierdza ksiąg rachunkowych, dla jej oceny nie ma więc decydującego znaczenia, czy zostały w nich ujęte operacje finansowe prawidłowe z punktu widzenia interesu spółki czy wspólnika.

Powód w niniejszej sprawie z pewnością starał się wykazać działania na szkodę spółki jej prezesa i członków zarządu, jednak temu służyć może zaskarżenie uchwały o udzieleniu członkom zarządu absolutorium, albo o ich powołaniu, nie zaś o zatwierdzeniu przedłożonego przez nich sprawozdania finansowego.

Mając na uwadze powyższe należało oddalić powództwo. O kosztach procesu orzeczono stosując normę art. 98 § 1 k.p.c. statuującą zasadę odpowiedzialności za wynik sprawy. Pozwana wygrała proces w całości wobec tego powód zobowiązany jest do zwrotu kosztów procesu. Na zasądzoną sumę składa się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w kwocie 1080 złotych ustalone na podstawie obowiązującego w chwili wniesienia pozwu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (§ ust. 1 pkt 22) oraz kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.